

Plenum

Torsdag 31.1.2019 kl. 16.00—19.25

2.6. Muntlig fråga om att rätta till missförhållanden inom äldreården (Sari Tanus kd)

Muntligt spörsmål MFT 247/2018 rd

Muntlig frågestund

Talman Paula Risikko: Så går vi vidare till nästa grupp. Kristdemokratiska riksdagsgruppen, ledamot Tanus.

Debatt

16.42 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Vanhustenhoidon monin paikoin katastrofaalinen tilanne ei ole uusi ongelma, vaan tätä on nostettu toistuvasti esiin. Kysynkin: joko nyt on se hetki, jolloin asia oikeasti otetaan vakavasti ja korjausliikkeeseen ryhdytään välittömästi?

Vanhustenhoidossa on räikeitä puutteita niin laitoksissa kuin kotihoidossa. Hoitajamitoitukseen liittyen on todella iso huoli myös hoitajien jaksamisesta. Hallituksella olisi ollut mahdollisuus panostaa vanhustenhoitoon tämän vuoden budjetissakin, mutta tuntuu, että vanhukset jäivät sivuun. Valtionosuuksiin tehdyt rajut leikkaukset vaikuttavat väistämättä kuntien mahdollisuuksiin vastata kasvavaan hoitotarpeeseen. Myös kilpailuttamiseen vaaditaan osaamista ja lainsäädännöllisiä muutoksia hyvän hoitotason takaamiseksi. Kysyisinkin asianomaisilta ministereiltä: mihin välittömiin toimiin te, arvon ministerit, omalta osaltanne ryhdytte vanhustenhoidon tilanteen parantamiseksi nopeasti ja riittävän inhimillisen hoidon ja hoivan takaamiseksi?

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Orpo, ja sen jälkeen ministeri Vehviläinen.

16.43 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei ole tehty rajuja leikkauksia valtionosuuksiin, ei ole leikattu valtionosuuksia. Indeksillä on jäädytetty, mutta se ei ole raju leikkaus. [Välihuuto vasemmalta] Viime kaudella, edellisessä hallituksessa yhdessä kristillisdemokraattien ja sosiaalidemokraattien kanssa — vasemmistoliittokin taisi olla mukana ja vihreät — leikkasimme kuntien valtionosuuksista rajusti. Nyt me teimme tällä kaudella päätöksen, että kuntien valtionosuuksia ei leikata, koska kunnat ovat ne, jotka käyvät sen todellisen taistelun meidän ihmisten lähipalveluiden, vanhusten hyvien palveluiden, inhimillisten palveluiden puolesta. Ja jälleen kerran: kun me olemme saaneet talouden kasvuun ja kun verotuloja kertyy myöskin kuntiin enemmän, niin meillä on paljon paremmat edellytykset — kunnes päästään sote-uudistuksessa eteenpäin — kunnissa huolehtia meidän vanhusten palveluista. Viime kädessä kaikki on kiinni siitä, että Suomessa ovat ihmiset töissä ja useampi töissä ja meillä on veroeuroja, millä me pystymme hoitamaan näitä asioita. Me olemme kymmenen vuotta — ennen vii-

Punkt i protokollet PR 151/2018 rd

meisten parin vuoden talouskasvua — eläneet maassa, joka eli velaksi ja joutui kituuttamaan. [Puhemies koputtaa] Nyt on parempi tilanne tässäkin asiassa.

16.45 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan todeta painavasti tässä näin, että kuntatalous ei ole heikentynyt tämän hallituskauden aikana, päinvastoin. Kun katsotaan saldoa tästä näitten muutama vuoden ajalta, niin se on itse asiassa plussalla 33 miljoonaa euroa — tämä on fakta. Ja sitten on ehkä hyvä muistaa se, että jos tämän hallituksen aikana kunnille on annettu uusia tehtäviä tai velvoitteita, niihin on ollut sataprosenttinen valtionosuus.

Mutta sitten haluan todeta kyllä sen, että totta kai valtionosuuksilla on valtavan suuri merkitys kunnan peruspalveluille, kuinka ne pystytään siellä järjestämään ja rahoittamaan, mutta sitten on totta kai se muu rahoitus, mitä kunnalla on — lähinnä verotulojahan ne kunnan muut rahoitustulot ovat. Selvitin, että meillä on vain aivan muutama kunta, jotka saavat omista tuloistaan valtionosuuksien kautta 40 prosenttia tai enemmän. Eli jokainen kunta vastaa peruspalveluistaan, mukaan lukien vanhustenpalvelut, [Puhemies koputtaa] yli 50-prosenttisesti, ja tämä on hyvä muistaa tässä keskustelussa.

16.46 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Orpo, palaan näihin desimaaleihin. Kun puhutaan desimaaleista, niin siinä on kysymys hoitavien käsien määrästä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Juuri näin!] Te olitte viime vaalikaudella yhdessä sopimassa lausumaa, joka myös eduskunnassa hyväksyttiin ja jossa todetaan, että hoitajien vähimmäismitoituksesta on säädettävä laki, mikäli yksikin vanhusten ympärivuorokautisen hoidon toimintayksikkö jää hoitajamitoituksessa, eli näissä desimaaleissa, alle tavoitetason.

Nyt ilmi tulleiden pahojen ongelmien ja puutteiden vuoksi useat puolueet, myös keskusta ja siniset, ilahduttavasti ovat muuttaneet aiempaa kantaansa ja kannattavat tätä lakisääteistä mitoitusta. [Välihuutoja] Kun tässä on kysymys aivan vanhuspalveluiden ydinongelmasta, eli tästä henkilöstömitoituksesta, niin kysyn vielä teiltä, ministeri Orpo, joka olette nyt myös pääministerin sijaisena: [Puhemies koputtaa] voisitteko tekin pyörittää tämän aiemman kantanne?

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Orpo, ja sitten lyhyesti vielä ministeri Vehviläinen.

16.47 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ei ole siis puolueiden kyselytunti. — Hallitus on tehnyt määrätietoisesti — samoin kuin edellinen hallitus — töitä suomalaisten vanhuspalveluiden parantamiseksi, ja pääpaino erityisesti on ollut nyt kotipalveluissa, koska 60 000 vanhusta on kotipalveluiden piirissä. Siellä on tehty erittäin hyvää työtä. Me olemme nähneet sen, että hoitajamäärät ovat lähteneet nousuun, kiitos hyvän vanhuspalvelulain, joka on tehty. Meidän kaikkein tärkein asia on huolehtia, että siellä hoivapaikoissa on riittävästi hoitajia, mikä lähtee niiden vanhusten tarpeista. [Sosiaalidemokraattien ja kristillisdemokraattien ryhmästä: Ei ole!] Riittävästi hoitajia, mikä lähtee vanhusten tarpeista.

Meillä on ongelmia, joita ei pidä hyväksyä, ja ne ovat vastoin vanhuspalvelulakia ja niihin pitää puuttua. Jos se on yksityinen tuottaja, niin silloin se sopimus pitää irtisanoa ja pitää sanktoida. Ja sama koskee julkista puolta: jos ei olla tyytyväisiä, jos ei se hoito ole riit-

Punkt i protokollet PR 151/2018 rd

tävää, niin silloin siihen pitää puuttua. Tämän pitäisi olla päivänselvä asia, että näin pitää toimia. [Puhemies koputtaa] Ei minulla ole mitään sitä vastaan, että hoitajia on enemmän.

16.48 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä mennään vähän arkeologian puolelle, jos näin voi sanoa. Olin silloin itse sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen, kun tätä vanhuspalvelulakia, joka meille kaikille oli tärkeä, silloin säädettiin, ja siellä oli paljon erilaisia ponsia. Jos tutustuu siihen mietintöön, niin se sisälsi paljon ponsia ja hyviäkin ponsia. Mutta eihän tämä mitoituskysymys sitten kuitenkaan siellä hallituksen piirissä edennyt, kuten silloinen ministeri Räsänen tietää. [Välihuutoja vasemmalta]

Totean edelleenkin sen, että nyt kun olemme tässä tilanteessa, että vanhuspalvelulaki on ollut muutaman vuoden voimassa ja me kaikki tiedämme, että paikoitellen, sekä yksityisellä puolella että julkisella puolella, on palveluissa ongelmia, niin se täytyy tietysti meidän itse katsoa yhdessä, mitä kohtia siellä voidaan tehdä. Ministeri Saarikolla on huomenna työkokous, jossa laajasti on asiantuntijoita paikalla, ja ainakin itse ajattelen niin, että kun laajat tahot ovat koolla, sieltä saadaan myös eväitä tähän keskusteluun, mitä tulisi konkreettisemmin jatkossa tehdä.

Frågan slutbehandlad.